

“Heydər Əliyev və Azərbaycanca kitabxana işi”

Professor Abuzər Xələfovun son monoqrafiyasında kitabxana işinin bütün mərhələləri öz əksini tapıb

Əməkdar elm xadimi Abuzər Xələfov Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq təhsilinin yaradıcısıdır və ali kitabxanaçılıq təhsilinin təkmilləşməsində böyük xidmətlər göstərmişdir. A.Xələfov kitabxanaşünaslığın nəzəriyyəsi ilə bağlı sanballı dərslər, tədqiqat əsərləri yazıb. A.Xələfovun həyat və fəaliyyətinin böyük bir mərhələsi ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyəti dövrünə təsadüf edir. Heydər Əliyev öz fəaliyyəti dövründə Azərbaycanda kitabxana quruculuğuna daim diqqət yetirib və bu sahədə bir çox nailiyyətlər əldə olunub. O, milli mədəniyyətimizin əsas tərkib hissəsindən biri olan kitabxana işinin inkişafı və tərəqqisi problemini həmişə diqqətdə saxlayıb, milli-mənəvi dəyərlərimizi özündə cəmləşdirən kitabxanalarımıza yüksək qiymət verib. A.Xələfovun “Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi” adlı monoqrafiyasında ümummilli liderin Azərbaycanda kitabxana işi sahəsində gördüyü işlər, kitabxana quruculuğunun hüquqi bazasını təmin edən normativ və hüquqi aktlar, həmçinin, onlar haqqında geniş təhlil verilib.

1974-cü ildə kitabxanaların struktur quruluşunda əhəmiyyətli rol oynayan kitabxana işinin mərkəzləşdirilməsi və bu işin bütün mərhələləri məhz Heydər Əliyevin hakimiyyətinin birinci mərhələsində baş vermişdir. Müəllif monoqrafiyada haqlı olaraq qeyd edir ki, məhz kitabxana işinin mərkəzləşdirilməsi prosesində Azərbaycanda kitabxana quruculuğu kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri üzrə daha çox nəzərə çarpmışdır. Bu dövrdə Azərbaycan kitabxanalarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, kitabxana işinin təkmilləşdirilməsi və s.

problemlər öz həllini tapmışdır. Monoqrafiyada qeyd edilir ki, 1970-1980-ci illərdə Heydər Əliyev Azərbaycanın bütün kənd və şəhər rayonlarında mədəni-maarif tikintisi problemini sürətlə həyata keçirmiş və bu baxımdan hər bir yaşayış massivində kitabxana binasının tikintisinə, kitabla təmin olunmasına müvəffəqiyyətlə nail olmuşdur. Monoqrafiya 7 fəsildən ibarətdir. Monoqrafiyanın I və II fəsilində Heydər Əliyev haqqında bibliografik məlumatlar, onun təltif olunduğu ordenlər, fəxri adlar və mükafatlar haqqında məlumatlar öz əksini tapıb. III fəsildə müəllif Heydər Əliyevin müdrik sözlərini ardıcılıqla vermişdir. IV fəsildə dünyanın görkəmli siyasətçiləri, elm və mədəniyyət xadimlərinin Heydər Əliyev haqqında fikirləri öz əksini tapmışdır. Bu fəsil müəllif ilə şərh etmişdir ki, doğrudan da şahid olursan ki, ümummilli liderimiz nə qədər dünyəvi və evəzənilməz tarixi şəxsiyyət olmuşdur. Monoqrafiyanın V fəslində “XX əsrin 70-80-ci illərində Azərbaycanda kitabxana işinin inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi” adlanır. Bu mərhələ monoqrafiyada kitabxana quruculuğu sahəsində Heydər Əliyevin fəaliyyətinin ən parlaq səhifələrindən biri kimi təhlil edilir.

Bu mərhələnin ikinci hissəsi “Heydər Əliyev və müstəqillik illərində Azərbaycanda kitabxana işi” adlanır. Professor bu mərhələni Heydər Əliyevin fəaliyyətini, Azərbaycanca yenidən qaydığını müstəqilliyimizin qarantı kimi təhlil edir. Monoqrafiyanın bu fəsilində, həmçinin, ümummilli liderimizin Azərbaycana qayıdışı və yenidən hakimiyyət zirvəsinə yüksəlməsi və bunun xalqımız tərəfindən ruh yüksəkliyi ilə qarşılanması əlaqədar hadisə kimi ətraflı şərh edilir.

Bununla yanaşı, respublikamızın kitabxana şəbəkəsinin müstəqillik illərində inkişaf tempi, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, respublika kitabxanalarının ayrı-ayrılıqda inkişaf xüsusiyyətləri xarakterizə edilir. Heydər Əliyevin kitabxanalara qayğısı, xüsusilə M.F.Axundov adına milli kitabxanaya gəlişi, onun kitabxana haqqında müqəddəs kəlamları müstəqillik illərində kitabxana quruculuğuna göstərilən ən böyük qayğı kimi ön plana çəkilir.

Monoqrafiyanın VII fəslində digər fəsil kimi maraqlı və məzmunlu işlənmişdir. Belə ki, professor A.Xələfov bu fəsildə Heydər Əliyevin kitabxana işinə dair çıxışlarını, imzaladığı fərmanları, “Kitabxana işi haqqında” Qanunu, “Mədəniyyət haqqında” Qanunu, “İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında” Qanunu verməklə ümummilli liderin kitabxana işinin hüquqi bazasının yaradılmasında rolunu xüsusilə vurğulayır. Monoqrafiyanın sonunda müəllif Heydər Əliyevin Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq təhsilinin və milli kitabxanaşünaslığının banisi A.Xələfova “Əməkdar elm xadimi” fəxri adını verməsi, kitabxana ictimaiyyətinə diqqət və qayğı kimi qiymətləndirilir.

Ümumiyyətlə, monoqrafiya əməkdar elm xadimi prof. A.Xələfovun Heydər Əliyev haqqında ikinci fundamental əsəridir və bu, ümummilli liderimizin Azərbaycanda kitabxana quruculuğu sahəsində gördüyü işlərin ümumi məcmusudur.

Elçin Əhmədov,
BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti